מתני' 6 אכנדרי רשעים נדר בנזיר ובקרבן

ובשבועה כנדרי כשרים לא אמר כלום

כנדבותם נדר בנזיר ובקרבן: גבו' ודלמא

הכי קאמר כנדרי רשעים לא נדרנא אמר

שמואל באומר כנדרי רשעים הריני עלי

והימנו הריני בנזירות עלי בקרבן הימנו

בשבועה הריני (6) נזירות דלמא הריני

בתענית קאמר אמר שמואל בשהיה

נזיר עובר לפניו (עלי בקרבן) הימנו

בשבועה דלמא הימנו דאכילנא קאמר

אמר רבא ידאמר הימנו שלא אוכל אי

הכי מאי למימרא מהו דתימא הא לא

מפיק שבועה מפומיה קמ"ל או הדין: כנדרי

כשרים לא אמר כלום כנדבותם נדר (כי וכו':

מאן תנא דשאַני ליה בין נדר לנדבה לימא לא

רבי מאיר ולא רבי יהודה ידתניא ימוב

אשר לא תדור וגו' מוב מזה ומזה ישאינו נודר

כל עיקר דברי ר' מאיר רבי יהודה אומר מוב

מזה ומזה נודר ומשלם אפילו תימא ר"מ

דאתה לאשמועינן דאי אמר כנדרי כשרים הריני אפילו בנזיר עובר לפניו לא מהני נקט רישא כנדרי רשעים אבל אין ה"ג דכל שאמר

ל) לקמן כב. פ:, ב) חולין ב. [מוס' שם פ"ב ע"ש

היטב],

תורה אור השלם

מאבג מיי׳ פרק ל מהלי נדרים הלי כו [ופי"ד מהלי מע הלי יאו סמג לאויו רמב טוש"ע י"ד סי רו סעי' ד וסימן רלז סעיף ט: מא ד טוש"ע י"ד סי רג :סעיף א וסעי׳ ד

הוהות הר"ח

(מ) גמ' הריני בנזירות דלמה: (ב) שם כנדבותם נדר בנזיר ובקרבן מאן מנא: (ג) רש"י שמואל נאומר כגון:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גם' לא מפיק שנועה מפומיה קמ"ל הדין. חיבת הדין נמחק: ב] בהר"ן ד"ה כשהיה וכו' אי לאו דאמר כנדרי רשעים עלי לא משמע. נמחק תיבת עלי ונ"ב ל"ל הריני:

תוםפות

מתני' כנדרי רשעים. מפרם כשרים לא אמר בלום. פי' ה"ר אליעזר נם כנדרי כשרים אפ״ה עם כודרי בערים חפידה לא אמר כלום כיון דכטרים לא נדר ולרין יינין: בגדבתם גדר בגויר ובקרבן. דכטרים מתנדבים שפיר בנזיר ובקרבן כדאמריע בגמי אבל שבועה לא משתבעי מזכר שפועה לח משמם מולים כשרים כלל משום מולים ש"ש לבטלה: כגדרי רשעים הריני עלי והימנו. ו שעים וזורים עלי ודרים. ה' מלשונות הללו אם כנדרי רשעים עלי בקרבן דעלי שייך גבי קרבן כדאמריגן לעיל הרי הוא עלי אסור מפני שהוא יד לקרבן והלכך כי אמר כנדרי רשעים עלי נדר בקרבן יפירש הר"ר אליעזר דאסו עליו בקונס וקשה דמי ידעינן מה בא לאסור עליו יש לומר דמיירי שהיה ככר לפניו ואמר כנדרי רשעים עלי א״כ אההוא ככר שלפניו קאמר אי נמי מיירי במסרבין בו לאכול וקשה דמאי איריא משום כנדרי רשעים אפי׳ בעלי גרידא הוי יד לקרבן כדאמר לעיל יאי משום דלא פירש בככר זו וכן לא פירש חבירו השתא נמי לא מפרש אלא אמריי דכיון דככר לפניו או מסרבין בו לאכול הוי יד כדמפרש והלכך בלא נדרי רשעים נמי וע"ק מאי קאמר כנדבתם נדר בקרבן כיון שלענין קונם קאמר וכי דרך כשרים לאסור עצמם במותר להם לכך נראה לרשב"ם דנדר בקרבן דקאמר היינו בקרבן ממש כזתנר' כנדרי רשעים נדר בנזיר בקרבן ובשבועה. הך מתני' נמי פירושא דידות היא. ומפרשינן בגמ' דה"ק דאם אמר כנדרי רשעים הריני והיה נזיר עובר לפניו הרי הוא נזיר וכן אם אמר כנדרי רשעים עלי חייב קרבן ומסתברא נמי דדוקא כשהיתה בהמה

מונחת לפניו וכן נמי אם אמר כנדרי רשעים הימנו שלא אוכל והיה ככר מונח לפניו הרי הוא בשבועה שלא יאכלנו ומיחייב בכל הני כי אמר כנדרי רשעים שהרי הרשעים דרכן לידור בכל אלו. ומפני שאין ראוי לעשות כן קרי להו נדרי רשעים שהרי רשעים הם לאותו דבר כן נראה בעיני: כנדרי כשרים. אע"ג דאמר הריני עלי הימנו והיה נזיר או בהמה או ככר לפניו לא אמר כלום שהרי אין הכשרים נודרים שאין רשאין לעשות כן. וה״ה נמי אם אמר כנדבת רשעים עלי לא אמר כלום לפי שאין רשעים (טובים) [נודבים] שאם הם נודבים אינם רשעים לאותו דבר והכי איתא בתוספתא (רים פ״ל): לנדבותם נדר בנויר ובקרבן. שהרי הכשרים מתנדבים הם בקרבן ובטירות הלכך כי אמר הריני והיה נזיר עובר לפניו הרי הוא נזיר וכי אמר עלי ובהמה מונחת לפניו הוה ליה כאומר הרי הוא קרבן נדבה. אבל בשבועה לא מחייב אפילו היה

ככר מונח לפניו ואמר הימנו שלא אוכל לפי שאין הכשרים נשבעין לעולם ואע"ג דאמרי' לעיל (דף ח.) דלזרוזי נפשייהו נשבעים לדבר מלוה ההיא שבועה לא מקרי נדבה שהרי כבר הם מחוייבים לקיים את המצוה. ואיכא למידק הרי נדבה אינה אלא באומר הרי זו ונדר בהרי עלי וחילוק זה ליחיה אלא בנדרים דקרבנות אבל בנזירות מאי נדר ומאי נדבה שייכי ביה הרי אינו אלא בענין אחד. נראה בעיני דנדר פירושו דבר שאינו בא לגמרי בנדבת הלב ונדבה פירושו מה שהאדם נודר יותר בנדבת נפשו ושמעשיו יותר רלויים ומש"ה אמרינן דנדר הוא הרי עלי לפי שאינו מתנדב לגמרי כיון שלא הפרישו עלשיו ונדבה הוא באומר הרי זו לפי שמתנדב נדרו יותר רלוי וכיון שזה הוא פירושם של נדר ונדבה אף בנזיר אע"פ שאין הנדר של מירות אלא בענין אחד מי שהכוונה שלו רצויה יותר קרוי נזירותו נדבה ומי שאינה רלויה כל כך קרוי נדר והרשעים כשנודרים בנזיר אין כונתם רלויה לגמרי אבל הכשרים מתוך שכונתם שלמה ורלויה ואין בנזירותם שום נדנוד עבירה קרוי נזירותם נדבה והיינו דאמרינן בגמרא גבי נדבה דנזירות משכחת לה כשמעון הלדיק וכמו שנפרש בס"ד: גבו׳ כשהיה נויר עובר לפניו. ואפילו הכי דוקא כי קאמר כנדרי רשעים הריני אבל כי אמר הריני לחודיה לא אמר כלום דלא דמי לאומר אהא דאמרינן בפ"ק דקידושין [ה:] דה"ל נזיר כשנזיר עובר לפניו משום דאהא לישנא מעליא ומהני אבל הריני אי לאו דאמר כנדרי רשעים ב] עלי לא משמע דאמר מידי כך פירשו of of רבותי. ואינו נראה בעיני דהריני לא גרע מאהא אלא מתני' משום

אם הביא קרבן כל דהו לזבוח והשתא ניחא דעלי גרידא לא מחייב להביא קרבן דהא דעלי יד לקרבן היינו אם הבית קרבן כג דהו נזצח והשמח נחל דעני גרידת כל מחייב הבית קרבן דהה דעני יד נקרבן היינו דוקם לענין קונמות ונדבות ניחא בדקאמר הכא בסמוך וא"מ דלמא עלי לגדקה לבדק הבית קאמר וי"ל דא"כ היה לו לפרש בהדיא ועוד מדקאמר כנדרי רשעים מסממא אנדרי הפסוק לרשע וחוטא קאי דכמיב אשר לא מדור וקרא בקרבעות ממש איירי בנחוספתא: היסבו שבוקה. הכא ודאי מיירי בככר לפניו ואמר כנדרי רשעים הימנו דמר בשנועה שלא יאכל הימנו: הריני בגזירות. כמו אמר מר ודלמא הריני במענית קאמר ושפיר הוי כנדרי רשעים דכל היושב בתענית נקרא חוטא ומיהו קשה דהא אפ"ה נקרא קדוש וי"ל דהכא לשמואל קאמינא ובפ"ק דמענית ודף יא.) סבר שמואל כמ"ד חוטא ומיהו נועד מירץ הר"ר אליעור דאפי לתאן דאמר נקרא קדוש ה"מ בשקוע זמנו דמפים מחר או יום אחר

אבל מיון שאותר הריני בתענית ואינו תפרש איתת וא"ר לאינו תקבל תענית רק שילה לקבוע יום הוי כנדרי רשעים לכך נראה דשמא יאחר מדר יותר מדאי או שמא לא יושר כלל: לכך נראה דשמא יאחר נדר יותר מדאי או שמא לא יושטו כלל:

בותבי' כנדרי רשעים. כגון שהיה ככר מונח לפניו ואמר כנדרי רשעים משמע דאותו ככר יהא עליו כנדרי רשעים וכיון דאמר

הכי נדר בנזיר ובקרבן ובשבועה ואם אכלו מחייב נזירות וקרבן ושבועה דחייב נמי קרבן שבועה דדרכן של רשעים הוא שנודרים

> אמר כנדרי רשעים הוי כמאן דאמר הריני נזיר אם אוכל הימנו והרי עלי כקרבן ושבועה שאיני אוכל: אבל אמר כנדרי כשרים לה המר כלום. שחין דרכן של כשרים שנודרים כדמפרש וכל שכן דאין נשבעין ואהכי לא אמר כלום ולא מיתסר בהאי ככר: אבל אמר כנדבותם. של כשרים ואכלו חייב בנזיר ובקרבן אבל לא בשבועה דכשרים עבידי דמתנדבין בנזירות ובקרבן בדרך נדבה אבל בשבועה אין נשבעין כלל משום הכי אינו חייב משום שבועה: גמ' ודלמה הכי קאמר כנדרי רשעים לא נדרנא. כיון דאיהו לא מפרש מידי דלא אמר הרי הוא עלי כנדרי רשעים אלא בסתם קאמר דלמא ה״ק כנדרי רשעים לא נדרנא ולא כלום הוא: אמר (ג) רבא באומר. כגון שהיה ככר לפניו ואמר כנדרי רשעים הריני עלי והימנו ומשתמע דה"ק הריני בנזירות דמאן דנזר ה"ק הריני נזיר והא דאמר עלי משמע דאמר הרי עלי קרבן והימנו

משמע דאמר שבועה שלא אוכל הימנו דהואיל דאמר בתחלה כנדרי רשעים משתמע ודאי דהכי בעי למימר דדרכן של רשעים הוא דאגב ריתחייהו נודרין בנזיר ובקרבן ובשבועה: ודלמא. הא דאמר הריני בתענית משמע ולה בנזירות: ודלמה. הה דחמר הימנו לא משמע שלא אוכל הימנו אלא שבועה שאוכל ממנו וכי אכיל מיניה לא מחייב משום שבועה: אי הכי. כיון דאמר בפירוש שלא אוכל מאי למימרא ודאי לא מיבעיא למיתנא דחייב משום שבועה כי אכיל מיניה: הא לא מפיק שבועה. דלא אמר בפירוש שבועה שלא אוכל אפ״ה אמרינן ודאי שבועה קאמר: דשני ליה בין נדר לנדבה. דקתני כנדרי כשרים לא אמר כלום וכי אמר כנדבתם של כשרין הוי נדר ומשמע דנדר אסור אבל נדבה מותרת: דסניא טוב אשר לא סדור טוב מוה ומוה. דהכי דריש ר' מאיר לקרא את אשר תדור שלם טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם (טוב אשר לא תדור ומשתדור ולא תשלם) וטוב שאינו נודר כל עיקר מזה שנודר ואינו משלם ואפי׳ מזה שנודר ומשלם: ר׳ יהודה אומר עוב מוה ומוה נודר ומשלם. דמשמע ליה לר' יהודה דהאי טוב האי אהרא דלהמיה הכי דריש ליה את אשר תדור שלם טוב אותו שנודר ומשלם טוב מאשר לא תדור ומשתדור ולא תשלם והיינו דלא כר' יהודה ודלא כר' מאיר דאמר טוב שאינו נודר כל עיקר דסבר בין בנדר בין בנדבה אסור ליה לאיניש למידר ואילו ר"י דאמר שנודר ומשלם טוב לא מפליג בין נדר לנדבה דאפילו בנדר שפיר דמי: כי

הריני בלחוד והיה נזיר עובר לפניו הרי זה נזיר: ודלמה הימנו דהרילנה קהמר. כלומר וכיון דהיכה למימר דלמה דהכילנה קהמר הוו להו ידים שאין מוכיחות וסבירא ליה לשמואל דלא הויין ידים: דשני ליה בין נדר לנדבה. דאמר דכשרים מתנדבין ואינן נודרין: טוב מוה ומוה שאינו נודר כל עיקר. מנודר ומשלם ומנודר ואינו משלם דלעיל מהאי קרא כתיב את אשר תדור שלם ובתר הכי כתיב טוב אשר לא תדור כלומר שהוא יותר טוב מנודר ומשלם דכתיב לעיל מיניה וקא יהיב טעמא למילתיה משחדור ולא חשלם כלומר שמא חשכח ולא חשלם ולפיכך טוב אשר לא חדור כלל. משמע לן השחא דלא שני בין נדר לנדבה דאי לא לאשמועינן קרא דטוב מכולן [נודב] ומשלם: ר' יהודה אומר טוב מוה ומוה נודר ומשלם. ודריש להו לקראי הכי את אשר תדור שלם וזו היא מדה משובחת אבל טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם. ואי תימא פשיטא ה״ק לא תהא סבור שבשעת נדרך אתה מוסיף זכות ואח״כ אם שכחת או נאנסת לא הפסדת את שכרך שאינו כן שאין השכר בשעת הנדר אלא בשעת התשלומים. כך נראית שיטה זאת בעיני:

במירות ובקרבן ונשבעין והאי כי

שעים. כ"כ תוס' ריש נזיר

פירוש הרא"ש

כנדרי רשעים. ידות קא מפרש שאם אמר כנדרי רשעי' נדר בנזיר בקרבן ובשבועה. ובגמ' מפרש היכי משמנו כולהו תפוש ההכי תשתע כומה ורשעים רגילין לידור בכל סני: כנדרי כשרים לא אמר בלום. אמי כנדרי לא אמר כלום דמה שתולה בכשרים בעל את הקונם דכשרין לא נדרי כלל: בגדבתם. של כשרים: גדר בגזיר ובקרבן. שהכשרים דרכן לנדוב דלא אתי לידי תקלת בל תאחר דנדבה היינו שאמר הרי זו אבל נדר דאמר הרי עלי אתי לידי תקלת בל תאחר אבל שבועה לא דלענין שבועה לא שייך למימר נדבה הלכך כשרים אין נשבעין כלל לפו של גב דאמריטן לעיל שנשבעין לקיים את המלוה ההיא לאו שבועה הוא אלא לזרוזי בעלמא: גב' ודלמא כנדרי רשעים לא נדרנא. ס"ל דלא אמר אלא כנדרי רשעים גרידא: מנמו כמתר נשעים גריזמ. כנדרי רשעים הריני עלי הימנו. הריני (בנזירות) הוי יד לנזירות שפחת ולה

בקרבן. אם היתה [בהמה] מונחת לפניו ואמר (עלי) כנדרי רשעים עלי חייב להביאה עולה: כאילו אמר הריני נזיר: עלי מלילו אתר הריני נויר: עלי בקרבן, אם הימה [במנח] מנומת לפניו ואמר (עלי) כנדרי רשעים עלי מייב להביאה עולה: הימנו בשבועה. כגון שהיה כרכ מותר מוני לפניו ואמר כדרי רשעים (שלא אוכל) מתנו: ורלפא מפגו דאבילנא קאמר. ופשטא דמתנימין לענין אפור מתניא דומיא דוא לא מפיק שבועה פפיר. קמ"ל כיון דאמר כנדרי רשעים היי כאילו אפיק שבועה מפומיה: שוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם. [פי׳ הקונטרם דאדלעיל מיניה קאין וקשה לרבינו תם דאם כן הוה ליה לאימויי האי קרא דאת אשר מדור שלם כיון דעיקר דרשת ר"מ מיניה נפיץ ומפש "מת דכולה מילחא אך דריש מהאי קרא דאו אמר מכת עוב אשר לא חדור משתדור ואלא מיניה נפיץ ומפש "מדי מהלא להכי כתב ואל שלם לגלויי משתדור דכדרך הנודרים קאמר שודריו ומשלמין נמל דוש שכיר ומושב בא זה ולמד על זה (קדושין דף ד.): שוב מזה ומזה. מי שנודר ומקיים קרא דריש הא עדר ומשלם מום שכיר ומושב בא זה ולמד על זה (קדושין דף ד.): שוב מזה ומזה. מי שנודר ומקיים קרא דריש הא עדר ומשלם טוב יותר ממה שלא תדור:

 טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדֹּר מִשֶּׁתִדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵם: קהלת ה ד

גליון הש"ם , בהר"ן ד"ה כשהיה נזיו וכו' אי לאו דאמר כנדרי

ד"ה האומר הריני: מוסף רש"י

כנדבותם נדר בנזיר ובקרבן. ולריך להזיר עלמו מיין ולהביה קרבן, אבל משום שבועה לה מיחייב, שאין דרך כשירים לישבע, ואי משום שבועת זירוזין, כיון דאמר הימנו לא שייכא שבועת זירוזין , ראמ״ה בשמו)**. טוב אשר** לא תדור. לעיל מניה כתיב את אשר תדור שלם, ואפילו הכי טוב אשר לא מדור שמא מדור ולא משלם, הכי מפרש לה ל' מלול (חוליו ר.). **ר'** יהודה אומר טוב מזה ומזה נודר ומשלם. להכי משמע טוב אשר לא ליספי משתדור ולא תשלם, תדור משתדור ולא תשלם אבל משתדור ותשלם לא, שהוא טוב מכולם (שם).